

فصل معرفی کتاب

- ◆ نام کتاب: نکتته‌های بالینی در فارماکولوژی
- ◆ نویسندگان: کاترین یانگ، لاریسا گراف، آرون کخی
- ◆ مترجمین: دکتر سیدعلی ضیایی، دکتر نگار اصغریبیک، دکتر متین محمدی پور
- ◆ دکتر غزال غضنفری
- ◆ زیر نظر: دکتر سیدعلی ضیایی
- ◆ ویراستاران: دکتر احمدرضا همتی مقدم، دکتر مرتضی جلالی فخر، ام‌البنین عین میرحسینلو
- ◆ ناشر: جامعه‌نگر
- ◆ نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۸
- ◆ شمارگان: ۵۰۰۰ جلد
- ◆ قیمت: ۶۹۰۰ تومان

کتاب نکته‌های بالینی در فارماکولوژی توسط همکار گرامی آقای دکتر سیدعلی ضیایی استادیار گروه فارماکولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و خانم‌ها دکتر نگار اصغریبیک، دکتر متین محمدی‌پور و دکتر غزال غضنفری از کارشناسان بخش علمی و کمیته فنی

شرکت دارویی ندای محیا ترجمه شده است. این ترجمه زیر نظر آقای دکتر سیدعلی ضیایی انجام گرفته و توسط آقایان دکتر احمدرضا همتی‌مقدم دکتر مرتضی جلالی‌فخر و خانم امی‌البنین عینی‌میرحسینلو ویراستاری شده است. در مقدمه نویسندگان کتاب چنین می‌خوانیم:

دو سال اول دانشکده پزشکی زمان سخت و طاقت‌فرسایی برای دانشجویان پزشکی است. این که آیا دانشکده از یک برنامه سنتی استفاده کند و یا بر پایه‌ی برنامه مبتنی بر case باشد فرق نمی‌کند. دانشجویی که خواهد اطلاعات علوم پایه را در موارد بالینی به کار ببرد، دانشکده‌های پزشکی روز به روز بیشتر از موارد بالینی به عنوان اساس آموزش علوم پایه استفاده می‌کنند. آموزش بر پایه case در خیلی از دانشکده‌های پزشکی انجام می‌شود و این روش می‌تواند انبوه اطلاعات، نشانه‌ها و علائم بیماری‌هایی که در پزشکی وجود دارد را فهرست کند. کتاب Blueprints Notes & cases برای آمادگی دانشجویان توسط انتشارات Blackwell نوشته شده و اصول علوم پایه را همراه با موارد بالینی ارائه می‌دهد. این روش آموزش چارچوب سئوالات USMLE را تشکیل می‌دهد که مطالعه علوم پایه براساس موارد بالینی است. هشت کتابی که در این سری وجود دارد عنوان‌های علوم پایه را نه تنها به زیبایی بیان می‌کنند، بلکه آن‌ها را معنی‌دار و در ذهن ماندگار می‌سازند. دانشجویان نه تنها چرایی اصول را یاد گرفته بلکه میزان شیوع آن را در طبابت متوجه می‌شوند. کتاب‌های Blueprints Notes & cases مجموعه فراگیرنده از caseها است که جهت معرفی یک یا چند موضوع علوم پایه طراحی شده است. دانشجویان از طریق این caseها موارد زیر را می‌آموزند:

- به وسیله caseها تفکر کنند.
 - در جستجوی تظاهرات کلاسیک و نشانه‌های بیماری‌های شایع باشند.
 - محتوای علوم پایه را با کاربردهای بالینی ادغام کنند.
 - آمادگی برای امتحان‌های ترم و مرحله ۱ USMLE را پیدا کنند.
 - آمادگی برای چرخش در بخش‌های بالینی را به دست آورند.
- این سری کتاب‌ها شامل اطلاعات ضروری است که در دوره‌های علوم پایه ارائه می‌شود. تا جایی که امکان داشته نیز این سری از کتاب‌ها براساس سیستم اعضای بدن طبقه‌بندی شده است. هر درس کتاب با caseهای بالینی شروع می‌شود که اساس بحث آن درس را نیز تشکیل می‌دهد. تعدادی «سئوالات فکری» به دنبال case ارائه می‌شود. این سئوالات طوری طراحی شده‌اند که خواننده را در ادغام اصول پایه با موارد حقیقی بالینی دچار چالش می‌کند. پاسخ به این سئوالات در قسمت «مروری بر علوم پایه و بحث» مطرح شده است

که بعد از قسمت سئوالات فکری قرار می‌گیرد. این قسمت در یک چارچوب بالینی ارائه می‌شود که اصول علوم پایه از آن قابل فهم است. در بخش بعدی خلاصه مطالب و نکات کلیدی به صورت یک جدول یا یک کادر ارائه می‌شود که شامل اطلاعات ضروری و خلاصه شده قسمت بحث است. در هر درس ۲ گزینه چند جوابی برای امتحان خواننده درباره‌ی موارد ارائه شده آورده شده است. توضیحات بسیاری از پاسخ‌ها خود بحث و عمق بیشتری به آن درس می‌دهد. در سری جدید محتوای فراگیر، خلاصه‌گویی و شکل یکسان کتاب‌ها جهت یادگیری آسان‌تر طراحی شده است. کوشش بسیاری انجام شده تا با ایجاز‌گویی و استفاده از جداول و طرحی بالینی از زیاده‌گویی پرهیز شود. در این سری از کتاب‌ها اطلاعات مهم و حیاتی مدنظر بوده است.

آقای دکتر سیدعلی ضیایی نیز در مقدمه کتاب این گونه نوشته‌اند که:

در طی دو سالی که اینجانب فارماکولوژی را در طرح آزمایشی اصلاحات (ریفرم) به دانشجویان پزشکی تدریس می‌کنم. شاهد بودم که آموزش مفاهیم فارماکولوژی بدون گفتن اهمیت بالینی آن‌ها جذابیت کمی دارد و دانشجویان بیشتر از ترس کم آوردن نمره این درس سنگین را حفظ می‌کنند و پس از امتحان نیز عموماً قسمت اعظم آن را فراموش می‌کنند. در حالی که وقتی همین دانشجویان وارد دوره‌ی کارورزی می‌شوند. نسخه‌نویسی را بیشتر به طریق رونویسی از روی دست استاد بالینی خود می‌آموزند و دانسته‌های قبلی ایشان چون غالباً فراموش شده، نقش اندکی در این زمینه دارد؛ مگر در مورد اندکی از دانشجویان که حافظان قهاری هستند و بعدها متوجه کاربرد این اطلاعات می‌شوند. درست مانند کودکی که شعر حافظ را در جمعی از حفظ دکلمه می‌کند و باعث شغف و شور جمع می‌شود. اما خود تنها می‌فهمد که کاری خارق‌العاده انجام داده و معنی آن همه ابیات را درک نمی‌کند. تا در زمانی که به بلوغ فکری رسیده و غالباً در این حال دقت و توانایی سابق را ندارد و تازه متوجه می‌شود حفظیات او چه گنج باارزشی بوده و مفهوم آن‌ها چیست.

هدف از ترجمه‌ی این کتاب، وجود مثال‌های واقعی بالینی در آن بود که توجه مرا به خود جلب کرد. این مثال‌ها نه تنها در بحث کاربرد داروها، بلکه مهم‌تر از آن در عوارض آن‌ها بود که غالباً این عوارض در کتب اطلاعات دارویی یا فارماکولوژی بدون در نظر گرفتن میزان شیوع یا درجه‌ی خطر آن‌ها پشت سر هم لیست می‌شوند. در این کتاب سعی بر این است که اگر در مورد دارویی عارضه‌ی خاصی اهمیت دارد، آن عارضه با یک مثال بالینی نشان داده شود تا توجه دانشجو را به خود جلب کند.

از نظر اینجانب به عنوان یک دکتر داروسازی و سپس یک متخصص فارماکولوژی نیز اطلاعات این کتاب و نکات بالینی و کاربردی آن اهمیت ویژه‌ای برای دکترهای داروسازی دارد و می‌تواند ضعفی را که در این زمینه در تدریس و واحدهای ارایه شده در دوران داروسازی وجود دارد را جبران کند. چه بسیار مطالبی که در دوران دانشکده‌ی داروسازی تدریس می‌شود و کوچک‌ترین کاربردی در داروخانه ندارد و چه بسیار مطالبی که باید تدریس می‌شد ولی به نوعی عقیم ماند.

در پایان لازم می‌دانم از مدیریت مجموعه‌ی دارویی ندای محیا و شخص آقای دکتر فریدون علیپور که با فراهم آوردن محیطی مناسب نیازهای علمی جامعه‌ی درمانی کشور را در نظر گرفت و با ایجاد اولین سایت اطلاعات روز پزشکی به نام محیانوز (www.mahyanewa.com) و فصل‌نامه‌ی دارویی «ندای محیا» این حرکت متعالی را آغاز کرده و ترجمه و چاپ این کتاب با پشتیبانی کامل آن شرکت صورت گرفته تشکر و قدردانی کنم. از همکاران خوب من در بخش علمی کمیته‌ی فنی شرکت ندای محیا مخصوصاً سرکار خانم‌ها دکتر نگار اصغریبیک دکتر متین محمدی‌پور و دکتر غزال غضنفری که اختصاصاً در ترجمه مباحث این کتاب فوق‌العاده و بسیار حرفه‌ای عمل کردند، بسیار متشکرم و آرزومند پیشرفت ایشان هستم.

از سرکار خانم ام‌البنین عینی‌میرحسینلو که زحمت اجرایی این کتاب و نشریات ندای محیا را برعهده دارند، کمال تشکر را دارم. از آقایان دکتر احمدرضا همتی‌مقدم و دکتر مرتضی جلالی‌فخر که در شکل‌گیری بخش انتشارات مجموعه‌ی ندای محیا به اینجانب کمک کردند و ویراستاری کلیه‌ی آثار منتشر شده‌ی این مجموعه را به عهده دارند، بسیار سپاسگزارم و امیدوارم با وجود چنین جمعی بتوانیم بیشترین خدمت علمی را به جامعه‌ی پزشکی کشور شاهد باشیم.

شده، سپس مروری بر علوم پایه و بحث پیرامون آن نگاشته شده و در پایان درس نیز سؤال‌های چهارجوابی آورده شده است. این کتاب در مجموع شامل ۷۰ درس بوده و در خاتمه دروس پاسخ‌نامه سؤالات پایان دروس آورده شده است. در پایان کتاب نیز خلاصه کلیه ۷۰ درصد مطرح شده در این کتاب را می‌توانیم مطالعه کنیم. ضمن آرزوی توفیق برای کلیه دست‌اندرکاران تهیه این کتاب، مطالعه آن را برای همکاران توصیه می‌کنیم.

در این کتاب چه در بخش مربوط به اصول پایه و چه در بخش مربوط به داروهای مختلف مطالب را به صورت درس مطرح کرده‌اند. ابتدا شرح حال بیمار گفته شده، سپس در بعضی از دروس نتایج آزمون‌های آزمایشگاهی، در برخی آزمایش فیزیکی، سپس نتایج آزمون‌های آزمایشگاهی، در بعضی دیگر تنها آزمایش فیزیکی گفته شده است. در برخی دروس نیز علائم حیاتی بیمار گفته شده است. در ابتدای هر درس چند سؤال فکری مطرح